

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

KOIRA MAASTORAJAN VALVONNASSA TULEVAISUUDESSA

Kandidaatin tutkielma

Kadetti
Benjam Puustinen

99. kadettikurssi
Rajavartio-linja

maaliskuu 2015

Kurssi	Linja
99. Kadettikurssi	Rajavartio-opintosuunta
Tekijä	
Kadetti Benjam Puustinen	
Tutkielman nimi	
KOIRA MAASTORAJAN VALVONNASSA TULEVAISUUDESSA	
Oppiaine, johon työ liittyy	Säilytyspaikka
Taktiikka	Kurssikirjasto (MPKK:n kirjasto)
Aika maaliskuu 2015	Tekstisivuja 30 Liitesivuja 1
TIIVISTELMÄ	
<p>Tämän tutkimuksen tavoitteena on tutkia koiran käyttöä maastorajan valvonnassa tulevina vuosina. Tutkimuksessa selvitetään taustalla vaikuttavia uhkatekijöitä ja henkilöstöryhmien keskinäisiä näkemyseroja. Tutkimuksen päätutkimusmenetelmänä on käytetty laadullista sisällönanalyysia.</p> <p>Valtio on tiukentanut budjettia, jonka vuoksi koirien määrä vähenee. Tutkimuksella haetaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Miten koiria käytetään maastorajan valvonnassa tulevaisuudessa? Millainen on tulevaisuuden entistä suorituskykyisempi koira? Minkälaisia eroavaisuuksia rajavartiostoilla on koirien käytössä maastorajan valvonnassa tulevaisuudessa? Tutkimus pohjautuu Rajavartiolaitoksen esikunnan koulutus- ja kehittämistilaisuuteen Rajojen valvonta 2017 ja siellä pidettyyn Koira-työpajaan sekä Koiranohjaajan peruskurssi 15:n lähiopetukseen Ivalossa.</p> <p>Aineiston perusteella päädytään siihen tulokseen, että tulevaisuudessa koira käytetään yhteistyössä teknisen valvonnan kanssa. Miehitämättömät ilma-alusjärjestelmät tulevat lähettämään koiratoiminnalle syötteitä, jolloin koiralla vaikutetaan kohteeseen. Koiran käyttö maastorajan valvonnassa tulee painottumaan resurssina vaikuttamiseen pelkän valvonnan sijaan. Koiralta ja koiranohjaajalta tullaan vaatimaan monipuolisempaa osaamista koira- ja koiranohjaajamäärien vähentyessä. Aktiivisia, terveitä, hyvähermoisia sekä säänkestäviä koiria on kannattavaa lisätä Rajavartiolaitoksessa.</p> <p>Tekniset laitteet parantavat valvontakykyä maastorajalla, mutta koira on edelleen korvaamaton vaikuttamiskyvyltään ja tehokas suorituskyvyltään maastorajan valvonnassa sulan maan aikaan. Koira ja koiranohjaaja ovat erottamaton kokonaisuus, jonka jäsenten yhteistyö on osa koirataktiikkaa. Imatralle Raja- ja merivartiokoulun alueelle perustettava Koirapalvelukeskus kehittäisi koiratoiminnan johtosuhteita keskittämällä palveluita ja mahdollista isi koirien ja koiranohjaajien jatkuvan kouluttautumisen.</p>	
AVAINSANAT	
koira, koiranohjaaja, koiratoiminta, koirataktiikka, miehitämätön ilma-alusjärjestelmä	

KOIRA MAASTORAJAN VALVONNASSA TULEVAISUUDESSA

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	TAUSTAA	1
1.2	MENETELMÄT	2
1.3	USKOTTAVA RAJOJEN VALVONTA	3
1.4	LÄHESTYMISKULMAT	5
2	KOIRATOIMINNAN PERUSTEET	7
2.1	KOIRA	7
2.1.1	<i>Hajuaisti</i>	8
2.1.2	<i>Saksanpaimenkoira</i>	8
2.1.3	<i>Belgianpaimenkoira malinois</i>	9
2.2	KOIRAN VALINTA	10
2.3	KOIRANOJAAJA	12
2.3.1	<i>Aktiivinen oppija</i>	14
2.4	TULEVAISUUDEN PARTIOKOIRA	15
3	TULEVAISUUDEN KIPUPISTEET	18
3.1	YLEISET UHKATEKIJÄT	18
3.2	TIUKENTUNUT BUDJETTI	19
3.3	TEKNIIKAN KEHITYMINEN	20
3.3.1	<i>Oppaat ja kirjat koiratoiminnasta</i>	23
3.4	JOHTOSUHTEET	23
4	KÄYTTÖ MAASTORAJAN VALVONNASSA	25
4.1	YLEISET KÄYTTÖPERIAATTEET	25
4.2	MAASTO JA OLOSUHTEET	26
4.3	KÄYTTÖ TULEVAISUUDESSA	27
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	29

LÄHTEET

LIITTEET

KOIRA MAASTORAJAN VALVONNASSA TULEVAISUUDESSA

1 JOHDANTO

1.1 Taustaa

Tutkin koiran käyttöä maastorajan valvonnassa. Opinnäyte on ajankohtainen käynnissä olevien Rajavartiolaitoksen Strategia 2022 ja Rajakoira 2017 -selvitysraportin myötä. Tutkimuksen avulla ymmärrän osana operatiivisen kenttätoiminnan johtamista, miten koirapartioita käytetään tehokkaasti. Tutkimus antaa minulle valmiuksia työelämään koiratoimintaan liittyen.

Rajavartiolaitoksen tutkimustoiminta koiratoimintaan liittyen on tällä hetkellä vähäistä. Rajavartiolaitoksen maastorajan valvontaa suorittavista koirista ei ole laadittu opinnäytteitä aiemmin. Koiratoiminnan toteutus on tällä hetkellä kirjattuna pysyväisasiakirjoissa, jotka ovat osittain vanhentuneita tiedoiltaan. Suullista tietoa aiheesta on paljon ja suomalainen koirakoulu on Euroopassa yleisesti arvostettua¹. Valtio on tiukentanut budjettia, jonka vuoksi koirien määrä vähenee. Olen jakanut tutkimuskysymykseni yhteen pääkysymykseen ja kahteen alakysymykseen.

Tutkimukseni pääkysymys on:

1. Miten koiria käytetään maastorajan valvonnassa tulevaisuudessa?

Tutkimukseni alakysymykset ovat:

2. Millainen on tulevaisuuden entistä suorituskykyisempi koira?
3. Minkälaisia eroavaisuuksia rajavartiostoilla on koirien käytössä maastorajan valvonnassa tulevaisuudessa?

¹ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

1.2 Menetelmät

Laadullisena aineiston päähankintamenetelmänäni ovat haastattelut ja kysely. Laadullisena päätutkimusmenetelmänäni on laadullinen sisällönanalyysi. Tulkitseen tulevia tapahtumia ja ihmisten toimintoja, jotka ovat seurauksena taloudellisten resurssien vähentymisestä. Osallistuin tutkimusta tehdessäni Rajavartiolaitoksen Koira-työpajaan yhdessä kokeneen koiratoimintahenkilöstön kanssa. Osallistumalla ja tutkimukseni kautta luon uutta perusteltua tietoa ja vaikutan toiminnan kehittämiseen. Tutkimuksessani esiintyviä koiratoiminnan lähestymiskulmat -kuvaa ja tulevaisuuden kipupisteet -ajattelumallia on lainattu Rajavartiolaitoksen Rajakoira 2017 -selvitysraportissa.

Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään tutkittavaa asiaa ja tutkimuksen metodiikassa huomio kiinnittyy aineiston analyysiin². Laadullisen tutkimuksen teossa on kaksi vaihetta: havaintojen yksinkertaistaminen ja arvoituksen ratkaiseminen. Ensimmäisessä vaiheessa määritellään muuttujat, tarkastellaan kerätty aineisto ja tehdään analyysit. Toisessa vaiheessa tulokset tulkitaan. Lisäksi tulkinnassa käytetään apuna muuta tietoa ja mahdollisia aiempia tutkimuksia.³

Sisällönanalyysi on tekstianalyysi, jonka avulla voidaan analysoida tietoa järjestelmällisesti ja objektiivisesti. Sisällönanalyysi sopii hyvin avointen haastattelujen analyysiin. Sisällönanalyysillä pyritään kuvaamaan materiaalin sisältöä sanallisesti.⁴

Haastattelut toteutin seminaarin ja koiranohjaajan peruskurssin yhteydessä. Kyselyn toteutin koiranohjaajan peruskurssin yhteydessä. Haastateltavat ovat antaneet suostumuksensa haastattelujen, kyselyn ja aivoriilien materiaalin jatkokäyttöön sekä julkaisemiseen. Haastattelujen, kyselyn ja aivoriilien materiaali on tutkijan hallussa.

Osallistuin maaliskuussa 2014 viikon kestävään Rajavartiolaitoksen esikunnan koulutus- ja kehittämistilaisuuteen Rajojen valvonta 2017. Toimin siellä Koira-työpajassa Rajavartiolaitoksen koiratoimintaupseereiden kanssa. Koira-työpajassa keskustelu toteutettiin aivoriiehenä. Ohessa haastattelin henkilöitä esittämällä tarkentavia kysymyksiä aivoriiehen liittyen.

² Sarajärvi, Anneli, Tuomi, Jouni: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä, 2003, s. 66 – 69.

³ Alasuutari, Pertti: *Laadullinen tutkimus 2.0*, osuuskunta Vastapaino, Inprint, Riika, 2011, s.50.

⁴ Sarajärvi, Anneli, Tuomi, Jouni: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä, 2003, s. 105 – 107.

Toukokuussa 2014 osallistuin viikon ajan Koiranohjaajan peruskurssi 15:n osan III/1 lähiope-
tukseen Ivalossa. Kurssiin osallistuneet koiranohjaajat vastasivat laatimaani kyselyyn. Kyse-
lyn pohja on *liitteessä yksi*. Kyselyn kysymykset laadin etukäteen tutkimustani tukeviksi. Ky-
selyyn vastasi 11 Kainuun ja Lapin rajavartiostojen koiranohjaajaa sekä kaksi Kaakkois-
Suomen rajavartioston koiranohjaajaa. Yksi koiranohjaaja jätti vastaamatta sairauspoissaolos-
ta johtuen. Neljä Kainuun ja Lapin rajavartiostojen kyselyyn vastanneista koiranohjaajista
toimii ensimmäistä kertaa koiranohjaajana. Lisäksi haastattelin koiranohjaajia koulutustapah-
tumien aikana, tauoilla sekä vapaa-ajalla maastorajan valvontaa suorittavaan koiraan liittyen.
Esittämällä tarkentavia kysymyksiä sain lisää aineistoa päiväohjelmassa esiintyneistä aiheista.

Koiranohjaajan peruskurssi 15:n lähiopeutuksessa Ivalossa viikon aiheina olivat tottelevaisuus,
esine-etsinnän perusteet, jälkikoulutus, henkilöilmaisun perusteet, kovan alustan jälki, ope-
ranti ehdollistaminen, henkilöhaku ajoneuvosta ja maastoalueen tarkastaminen. Viikon aika-
na kohtasin erilaisia koiranohjaajia ja koiria.

1.3 Uskottava rajojen valvonta

Rajojen valvonta ylläpitää rajajärjestystä ja rajaturvallisuutta. Se on maastorajalla tapahtuvaa
valvontaa. Maastoraja on rajanylityspaikkojen välinen alue.⁵

Rajavalvonta sisältää maastorajan valvonnan lisäksi rajatarkastukset. Rajatarkastukset ovat ra-
janylityspaikoilla suoritettavaa tarkastustoimintaa. Suomella ja Venäjällä on pitkä keskinäinen
maastorajaosuus. Suomessa valvonta kohdistetaan etenkin Schengen-alueen ulkorajalle, itära-
jalle. Suomessa halutaan ylläpitää tulevaisuudessa uskottavaa rajojen valvontaa. Uskottava ra-
jojen valvonta koostuu keskeisistä menestystekijöistä: valvonnasta, vaikuttamisesta, johtami-
sesta ja johtamisjärjestelmistä sekä tilannekuvasta.⁶

Valtio on tiukentanut budjettia, jonka vuoksi koirien määrä vähenee.⁷ Jotta uskottava rajojen
valvonta säilytetään maastorajalla, on koiratoiminnan taktiikkaa kehitettävä. Kehittyneen tak-
tiikan rinnalle on koirasta luotava suorituskykyinen tuote. Sen on oltava laadukas ja kustan-
nustehokas.⁸

⁵ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla; Pohjois-Karjalan rajavartioston lausunto Rajakoira 2017
-selvitysraporttiin (RVLdno/2013/4642), Pohjois-Karjalan rajavartioston rajatoimisto, 6.11.2014, s. 1.

Suomen maastorajalla toimintaympäristö vaihtelee Kaakkois-Suomen tiheäpuustoisista metsäalueista vaivaiskoivujen täyttämiin avariin Lapin tuntureihin. Vuodenajat saapuvat eri aikoihin pohjoiseen kuin etelään. Tästä johtuen rajavartiostojen välillä on eroja koirien käytössä, taktiikassa, suorituskyvyssä ja testauksessa. Tieverkostot ovat kuitenkin kaikkialla Suomessa tärkeitä koiralla varustetun partion liikkuvuudelle⁹. Ymmärtämällä erot ja yhtäläisyydet toimintaympäristöissä on mahdollisuus kehittää maastorajan tulevaisuuden valvontataktiikkaa¹⁰.

Koirilla voidaan valvoa ja vaikuttaa¹¹. Sulan maan aikaan hajut säilyvät pitkään maastossa ja hajujälki koiralle on selkeä. Luonnossa jäljet ovat aistittavissa pitkään, mutta kovalla alustalla, kuten asfaltilla ja sorateillä koirapartion on vaikeampi seurata niitä. Kovalla alustalla koirien on haastavampi käyttää hajuaistiaan ja koiranohjaajien on tuotava koirille osaaminen laadukkaalla koulutuksella.¹² Talvella maa peittyy jää- ja lumikerrokseen, jolloin hajuja ei juuri ole ja ainoat jäljet ovat lumessa tai kovalla hankikelillä lumen pinnalla. Maastossa olevan jäljen ilmaisuun käytetään Rajavartiolaitoksen kouluttamia koiria yhteistyössä koiranohjaajien kanssa. Koira ja koiranohjaaja ovat erottamaton kokonaisuus, jonka jäsenten yhteistyö on osa koirataktiikkaa.¹³

Pelkästään Kaakkois-Suomen rajavartiostossa koiralla tarkastetaan noin 95 kilometriä maastorajaa vuorokaudessa¹⁴. Koiratoiminnassa ovat keskeisesti mukana rajavartiostojen koiratoimintaupseerit, jotka vastaavat testauksesta ja koiranohjaajien koulutuksesta. Heillä on paljon kirjoittamatonta tietoa hallussaan. Muita koiratoimintaan vaikuttavia tahoja ovat ympäri Suomea sijaitsevat lukuisat hoitolat, pentukoulutusta järjestävät maaseutuopistot sekä viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön kontaktit.¹⁵

⁹ Heikkinen, Janne, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰ Ferguson, James: *Twelve Seconds to Decide (In search of excellence: Frontex and the principle of best practice)*, Frontex Information and Transparency Team, France, 2014, s. 71.

¹¹ Raitanen, Ari, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹² Kuusela, Antti, 8.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹³ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁴ Keränen, Mika, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla; Pohjois-Karjalan rajavartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLDno/2013/4642), Pohjois-Karjalan rajavartioston rajatoimisto, 6.11.2014, s. 2.

1.4 Lähestymiskulmat

Koiratoimintaa voidaan lähestyä neljällä eri tavalla. Keskiössä voi olla tehtävän onnistuminen, operatiivinen tehokkuus, koiranohjaaja tai kustannustehokkuus. Lopullinen lähestymiskulma voi myös olla näiden yhdistelmä.¹⁶ Ymmärrän tutkimukseni viitekehyksen koiratoiminnan lähestymiskulmilla (KUVA 1). Tutkimuksen viitekehys kuvaa tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ja niiden välisiä suhteita sekä helpottaa tutkijaa hahmottamaan ilmiötä kokonaisuudessaan¹⁷.

Koira-työpajassa keskustelimme aivoriihessä Rajavartiolaitoksen koiratoimintapäseereiden ja ansioituneen koiranohjaajan Jari Kronqvistin kanssa käsitteistä tarkemmin. Koiratoiminnan lähestymiskulmista rakensin kuvan käytyjen keskustelujen pohjalta. Lähestymiskulma vaikuttaa siihen, mitä asioita koiratoiminnan pohdinnassa ja toteuttamisessa korostetaan¹⁸.

Tehtävän onnistuneen suorituksen ollessa keskiössä tavoitteen saavuttaminen on tärkeintä. Käytettävät keinot ja resurssit valikoituvat niin, että tavoite tullaan saavuttamaan. Operatiivisen tehokkuuden ollessa keskiössä tavoitteen saavuttaminen on edelleen olennaista, mutta toiminnassa kiinnitetään korostuneesti huomiota esimiesten johtamistaitoihin ja organisaatiokulttuurin yhtenäisyyteen. Koiranohjaajan ollessa keskiössä pohdinnassa ja toteuttamisessa kiinnitetään kaikki huomio koiranohjaajien kokonaishyvointiin. Koiranohjaajien kokonaishyvointi koostuu palkkauksesta, tehtävänkuvasta, virkaehtosopimuksesta, arvostuksesta ja motivaatiosta. Kustannustehokkuuden ollessa keskiössä järjestelmä pyrkii mahdollisimman pienillä kustannuksilla saamaan mahdollisimman paljon hyötyä.¹⁹

¹⁶ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷ Sarajärvi, Anneli, Tuomi, Jouni: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Hansaprint Oy, Vantaa, 2012, s. 76.

¹⁸ Rotonen, Juha, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

Kuva 1. Koiratoiminnan lähestymiskulmat.

2 KOIRATOIMINNAN PERUSTEET

2.1 Koira

Koirat ovat kesyynnyttyään paimentaneet, metsästäneet ja vartioineet. Ne ovat myös olleet ihmisten liittolaisina, lohtuna ja lemmikkeinä.²⁰ Koirat ovat sotilaille ja viranomaisille moraalista ja mielenterveyttä ylläpitävä taho, koirien muistuttaessa poikkeustilanteessa normaalia elämästä²¹.

Koiran tärkein ominaisuus on vietti²². Vietti on luonnollinen geneettisesti periytyvä malli toimia. Koirien viettejä ovat esimerkiksi saalisvietti, laumavietti ja puolustusvietti.²³ Koiralle opetetaan varsinkin pentuvaiheessa tottelevaisuutta. Jo ensimmäiset tottelevaisuuskoulutukset ovat osa maastorajan valvontaan suuntautuvan koiran vietin rakentamista. Koiranohjaaja voi koulutuksellaan kasvattaa koiran aktiivisuutta ja viettiä, mutta pohjimmiltaan sen on lähdeittävä koirasta itsestään.²⁴

Tärkeä koiran ominaisuus on myös ruokahalu. Ruoan avulla pentukoira ehdollistetaan ensimmäisen kerran. Toimiessaan oikein se saa ruokaa koiranohjaajaltaan. Klassisessa ehdollistumisessa koira yhdistää kaksi samassa tilassa esiintyvää ärsykettä, esimerkiksi kellon ja ruoan.²⁵ Koiran viettivire ei nouse makupaloilla niin korkealle kuin puhtaasti saalisviettiä hyödyntämällä, joten koira on helpommin ohjailtavissa makupaloilla. Makupaloilla koulutettaessa koiran on oltava ahne ja nälkäinen.²⁶

Koiran ominaisuuksien toiminta-alueen ja hermorakenteen on oltava tasapainossa. Koiranohjaaja vastaa tasapainosta asettamalla koiralle rajat, luomalla vuorovaikutteisen suhteen ja tarjoamalla sille laadukasta koulutusta.²⁷ Jos hermorakenne korostuu toiminta-alueen kustannuk-

²⁰ Pietiläinen, Petri: *Koirien maailmanhistoria*, Bookwell Oy, Porvoo, 2013.s. 50.

²¹ Pietiläinen, Petri: *Koirien maailmanhistoria*, Bookwell Oy, Porvoo, 2013.s. 296 - 305.

²² Soinen, Otto, 5.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

²³ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

²⁴ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

²⁵ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

²⁶ Läätö, Mia, DogSports.fi: *Suuri koiraharrastajan opas*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Bookwell Oy, Porvoo, 2013, s. 25.

²⁷ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

sella, koira ei opi tehokkaasti. Kun hermorakenne pidetään kurissa suunnitelmalla koulutus koiran ominaisuuksien toiminta-alueelle sopivaksi, koira tottelee ja oppii.²⁸

Suunnitelmia koiratoiminnasta laativat hallintoyksiköt yhteistyössä ylempien johtoportaiden kanssa. Koirien määrään vaikuttaa suunnitelmallisuus ja elinkaarimalli. Onnistuneessa suunnitelmallisuudessa korostuu koko organisaation joustava yhteistyö ja ylempien johtoportaiden riittävä ennakointi.²⁹ Koirien elinkaarimallia voidaan pyrkiä arvioimaan. Koirien sairaudet luovat elinkaarimallille haasteita. Koiranohjaajien ja koiratoiminnan suunnittelua tekevien on hyväksyttävä sattumanvaraiset tapahtumat ja mahdolliset poistumat työelämässä.³⁰

2.1.1 Hajuaisti

Tarkan ja kehittyneen hajuaistinsa ansiosta koira pystyy oppimaan laajan hajukategorian³¹. Hajuaisti pohjautuu kuonon rakenteeseen, jota kutsutaan hajusyvennykseksi. Paperinohuiden luiden muodostama labyrintinomainen kokonaisuus on vuorattu miljoonilla hajureseptoreilla, jotka ovat liittyneenä aivojen hermosoluihin.³²

Aivoissa tapahtuu hajujen analysointi. Nuuhkimalla viisi (5) kertaa sekunnissa koira lakkaamatta tutkii ympäristöään ja pystyy jopa erittelemään, kumpi sierain havaitsee hajun.³³ Koiran nenä on herkimmillään viileässä ja tyynessä säässä. Hajut tulevat helpommin haihtuviksi korkeammassa lämpötiloissa, ja tuuli voi laimentaa hajut ympäri aluetta, jolloin niiden lähde jää vaikeammaksi havaita.³⁴

2.1.2 Saksanpaimenkoira

Saksanpaimenkoiraa on jalostettu rotuna pitkään³⁵. Rodun suosio perustuu sen kykyyn toimia monenlaisissa vaativissa työtehtävissä. Suomessa saksanpaimenkoira on nykyään käytetyin

²⁸ Soininen, Otto, 8.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

²⁹ Heikkinen, Janne, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

³⁰ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

³¹ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

³² Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 40.

³³ Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 40.

³⁴ Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 50.

³⁵ Moilanen, Juha-Aslak, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

palveluskoirarotu ja niiden koulutus on järjestäytyneisyydeltään korkeaa sekä laajuudeltaan suurta.³⁶

Saksanpaimenkoiran jalostaminen on tehnyt siitä kuitenkin samalla sairauksille alttiimman³⁷. Saksanpaimenkoiran ongelmia ovat luustonkehityssairaudet, erilaiset allergiat, tulehdukset ja ihosairaudet. Ongelmat ovat useimmiten stressin aiheuttamia tai väärän ruokinnan tuomia.³⁸

Koiranohjaajat korostavat saksanpaimenkoiran positiivista soveltuvuutta tulevaisuuden maastorajan valvontaan³⁹. Saksanpaimenkoira on monipuolinen ja säänkestävä, lisäksi se ottaa vastaan paljon erityyppistä koulutusta⁴⁰.

2.1.3 Belgianpaimenkoira malinois

Mahdollisesti sopivana rotuna Rajavartiolaitoksen koiratoimintaan tulevaisuudessa soveltuu belgianpaimenkoira malinois⁴¹. Muitakaan rotuja ei kuitenkaan tulisi sulkea pois, jos koiranohjaajalla on motivaatiota kokeilla⁴². Osalla koiranohjaajista on ennakkoluuloja belgianpaimenkoiria kohtaan⁴³.

Belgianpaimenkoiran haasteelliseksi ominaisuudeksi mainittiin sen suuri aktiivisuuden määrä⁴⁴. Mielenpitoet johtunevat siitä, että Rajavartiolaitoksen henkilöstöllä ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa belgianpaimenkoirista. Ne eivät ole pelkkiä suojelukoiria, vaikka niitä on tällä hetkellä pääasiassa valmiusjoukkueissa.⁴⁵

Parhaimmillaan belgianpaimenkoira on hyvähermoinen, sosiaalinen, suuren vietin omaava, ohjattava, aktiivinen, voimakas, sitkeä ja monipuolinen ketterä koira, joka soveltuu myös

³⁶ Läätä, Mia, DogSports.fi: *Suuri koiraharrastajan opas*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Bookwell Oy, Porvoo, 2013, s. 97.

³⁷ Soininen, Otto, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

³⁸ Läätä, Mia, DogSports.fi: *Suuri koiraharrastajan opas*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Bookwell Oy, Porvoo, 2013, s. 96.

³⁹ Koiranohjaajan peruskurssi 15. 5. – 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁴⁰ Salmelin, Markku, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁴¹ Koiranohjaajan peruskurssi 15.5. – 9.5.2014; Antti Ahtolan luennot ja kysely, materiaali kirjoittajalla.

⁴² Moilanen, Juha-Aslak, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁴³ Koiranohjaajan peruskurssi 15.5. – 9.5.2014; Antti Ahtolan luennot ja kysely, materiaali kirjoittajalla.

⁴⁴ Vainio, Ari, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁴⁵ Ahtola, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

erinomaisesti perhekoiraksi⁴⁶. Belgianpaimenkoira tunnetaan pelottomana, laajalti käytettynä (USA:n armeijan operaatiot Afganistanissa ja Irakissa) ja kuumuuden kestävä⁴⁷. Tulevina vuosina maastorajan valvontaan koulutettu belgianpaimenkoira malinosilla korostuisi positiivisesti koulutettavuus ja viettiminaisuudet⁴⁸.

2.2 Koiran valinta

Koiran on oltava laadukas, monipuolinen, ja sillä on oltava taustallaan positiivinen julkikuva. Laadukkuus koostuu kriittisestä valintaprosessista, keskitetystä hankinnasta ja laadun valvonnasta.⁴⁹

Kriittisessä valintaprosessissa valitaan mahdollisimman toimintakykyinen koira. Koira tulkitaan Rajavartiolaitoksessa tilastojen yhteydessä materiaaliksi. Tarkastelun kohteena ovat kustannustehokkuus, terveydentila, mahdolliset suvussa olevat heikkoudet ja vietti.⁵⁰ Koiria valitaan Rajavartiolaitoksen palvelukseen Suomen lisäksi ulkomailta. Esimerkiksi Saksasta, Itävallest ja Puolasta on viime vuosina tuotu laadukkaita saksanpaimenkoiria.⁵¹ Keskitetty hankinta tarjoaa koiranohjaajille kriittisen valintaprosessin läpikäyneen materiaalin. Sillä pyritään lisäksi ennaltaehkäisemään ylihinnoitellun, sairaan ja vietittömän koiran vastaanottaminen pentukoulutuksen alkaessa.⁵²

Jokaisen peruskoulutetun rajojenvalvontakoiran laatu valvotaan operatiivisen käytettävyyden varmentamiseksi ja osaamistason sekä koulutustarpeen määrittämiseksi⁵³. Koirien laadunvalvonnan suorittavat koiratoimintaupseerit ja toimintasuuntien koiratoimintavastaavat⁵⁴. Laadunvalvonnan tärkeimpänä lähtökohtana on koiranohjaajan tukeminen koiran koulutuksessa

⁴⁶ Läätä, Mia, DogSports.fi: *Suuri koiraharrastajan opas*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Bookwell Oy, Porvoo, 2013, s. 76.

⁴⁷ Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 41.

⁴⁸ Ahtola, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁴⁹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁵⁰ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁵¹ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁵² Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁵³ Rajakoira 2017 -selvitysraportti (hyväksytty luonnos), Rajakoira 2017 -selvitystyöryhmä, kevät 2015, TLL IV, s. 20 - 21; Rajakoirien testaaminen Lapin rajavartiostossa vuonna 2014 (käsky), Lapin rajavartioston esikunta, helmikuu 2014.

⁵⁴ Rajakoira 2017 -selvitysraportti (hyväksytty luonnos), Rajakoira 2017 -selvitystyöryhmä, kevät 2015, TLL IV, s. 20 - 21; Rotonen, Juha, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

ja koulutustason kehittämisessä. Peruskoulutettujen rajojenvalvontakoirien laadunvalvonta-kohteina ovat itsenäinen jäljen ilmaisu, jäljen ajaminen ja esineilmaisu jäljeltä.⁵⁵

Monipuolisuus tarkoittaa mahdollisimman monipuolisesti koulutettuja koiria⁵⁶. Mahdollisimman monipuolisesti koulutettu koira kykenee jäljen ilmaisuun, jäljen ajamiseen, henkilöetsintään, esine-etsintään, suojelemaan ja tunnistamaan huumausaineita, ruumiinhajun, asiakirjat sekä painomusteen⁵⁷. Maastorajan valvontaa suorittavalle koiralle on tärkeää asettaa tulevaisuudessa suorituskykyvaatimukset⁵⁸. Tulevaisuuden entistä suorituskykyisemmän koiran tulee esimerkiksi kyetä kahdenkymmenen (20) minuutin aikana etsimään 500 – 1000 neliömetrin maastoalue⁵⁹.

Positiivisella julkikuvalla tarkoitetaan koiranohjaajan kouluttamaa yhteiskuntakelpoista ja hyvin käyttäytyvää koiraa⁶⁰. Kansalaiset ovat kiinnostuneita näkemään koiria erilaisissa tilaisuuksissa, joissa Rajavartiolaitos esittyy. Tällöin koiran hyvä käytös on tarpeen.⁶¹ Epäonnistuneet yksittäistapaukset heikentävät Rajavartiolaitoksen koiratoiminnan luomaa positiivista julkikuvaa. Onnistuneilla esiintymisillä rakennetaan jatkuvasti imagoa tottelevista koirista⁶². Osa Rajavartiolaitoksen palvelukseen kelpaamattomista tai eläkkeelle siirtyvistä koirista siirretään siviilihenkilöiden omistukseen. Tällöin on tärkeää, että siirrettävä koira on yhteiskuntakelpoinen ja sopeutuu uuteen toimintaympäristöönsä.⁶³

Kaikki koirat eivät valmistuttuaan sovellu partioissa suoritettavaan operatiiviseen työhön. Osa koirista kuihtuu lämmöstä tai tulee liian jännittyneeksi aseiden äänistä, jopa sen jälkeen kun aseiden äänet on totutettu koirille harjoittelulla. Jotkut koirista ovat liian uskollisia, laiskoja tai leikkisiä. Jokainen koira on erityinen yksilö.⁶⁴

⁵⁵ Rajakoirien testaaminen Lapin rajavartiostossa vuonna 2014 (käskey), Lapin rajavartioston esikunta, helmikuu 2014.

⁵⁶ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁵⁷ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁵⁸ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁵⁹ Raitanen, Ari, Kronqvist, Jari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶⁰ Heikkinen, Janne, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶¹ Rotonen, Juha, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶² Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶³ Kronqvist, Jari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶⁴ Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 41.

Käsittelen koiran valintaan liittyen ulkomaalaisena tapausesimerkkinä Yhdysvaltojen armeijan koiratoimintaa. Yhdysvaltojen armeijalla on koulutuksellisesti edistynyt ja resursseiltaan laaja koiratoiminta. Koulutusohjelmaa kutsuttiin vuodesta 1942 lähtien yleisesti nimellä K-9.⁶⁵

Nykyisin Yhdysvalloissa sotakoiraksi rekrytoitavan pitää olla urospuolinen ja painoltaan alle 31,5 kilogrammaa. Rodut vaihtelevat saksanpaimenkoiran, belgianpaimenkoiran ja hollanninpaimenkoiran välillä. Koiran tulee olla iältään 18 - 36 kuukautta. Koiran on oltava luonteeltaan valpas, aktiivinen, avoin, utelias ja varma. Koiran on siedettävä ihmisiä ja herätettävä kiintymystä ihmisiä kohtaan. Koiran terveyden tulee olla erittäin hyvä, varsinkin sairauksien, liikuntakyvyn, fyysisten ongelmien, karvan ja nahkan, hammaskaluston sekä sydämen suhteen. Koira pitää voida testata ennen sen ostamista työhön kuuluvien äänien, käyttäytymisen ja ajoneuvojen suhteen. Esikoulutettuja räjähdyskoiria tai partiokoiria voidaan myös hyväksyä koulutukseen.⁶⁶

2.3 Koiranohjaaja

Koiranohjaaja on koiratoiminnasta kiinnostunut ja siihen koulutuksen myötä erikoistunut rajavartiomies⁶⁷. Koiranohjaajana toimiminen on elämäntapa, joka tulee huomioida myös siviilielämässä, koirien majoituessa nykyään koiranohjaajiensa luona⁶⁸. Koiranohjaajat pitävät tärkeänä koiranohjaajan eläytymistä ja heittäytymistä koiran koulutuksessa ja työtehtävissä⁶⁹.

Vastaavasti kuin koiralle myös koiranohjaajalle tulee asettaa tulevaisuudessa yksityiskohtaiset suorituskykyvaatimukset⁷⁰. Koira-työpajan aivoriihessä asetettiin ehdotukseksi tulevaisuuteen kolme (3) päävaatimusta.

1. Koiranohjaaja on toiminut rajavartiomiehenä vähintään 5 vuotta.
2. Koiranohjaaja on sitoutunut koiratoimintaan.

⁶⁵ Pietiläinen, Petri: *Koirien maailmanhistoria*, Bookwell Oy, Porvoo, 2013.s. 296 - 305.

⁶⁶ Pietiläinen, Petri: *Koirien maailmanhistoria*, Bookwell Oy, Porvoo, 2013.s. 306 - 307.

⁶⁷ Rotonen, Juha, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶⁸ Ahtola, Antti, 5.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁶⁹ Koiranohjaajan peruskursseja 15, 5. – 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷⁰ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

3. Koiranohjaajan tulee kyetä luomaan hyvä suhde koiraan, kyetä yhteistoimintaan koiran kanssa, kyetä toimimaan itsenäisesti ja osana ryhmää, sekä kyetä kouluttamaan koiransa annettujen ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Koiranohjaajana toimimisessa keskeistä on johtajuus ja koiran vietin huomiointi⁷¹. Koirat ovat kuin kävelemään oppineita lapsia, joille sanotaan, mitä pitää tehdä. Koirien tulee tietää, että niiden perustarpeista, kuten ruoasta ja vedestä huolehditaan. Kaksi beetaa ei koiran koulutuksessa koskaan toimi. Toisen täytyy olla alfa ja sen on oltava koiranohjaaja.⁷² Maastorajalla tapahtuvan esine-ilmaisuksen opettamisessa koiranohjaajilta unohtuu helposti vietin huomioiminen. Tällöin toiminnan lopputulos näyttää enemmän ”köllöttelyltä” viettipohjan sijaan. Tapoja viettipohjaisen koulutuksen rakentamiseen on useita. Esimerkiksi pallo on aluksi avustajan jalan alla koiralta piilossa. Koira tulee seuraavaksi maahan jalan viereen. Kun avustaja nostaa jalan pois, syntyy vietti.⁷³

Koiratoiminnalla varmistetaan tutkien, kameroiden ja muiden järjestelmien saamia havaintoja⁷⁴. Maastorajan tapahtumapaikkatutkinnassa koiranohjaajan ja koiran suorittama etsintä voi kestää pitkään. Etsintä voi jopa alkaa väärältä paikalta. Kuumana kesäpäivänä suoritettavassa etsinnässä sääolosuhteet saattavat vaikeuttaa tilannetta entisestään. Vastaavissa tapauksissa vietti on säilytettävä, jotta tehtävä onnistuu.⁷⁵

Koiranohjaaja on myös koiran työkaveri⁷⁶. Koiranohjaajan oma kiinnostus esimerkiksi jäljen ajamisessa vahvistaa samalla myös koiran laumaviettiä⁷⁷. Laumaviettiä käyttävät kaikki koiranomistajat tietämättään tai tietoisesti, kun koira tottelee käskyjä pelkästään omistajan kehu palkkana tai peläten joutuvansa laumanjohtajansa epäsuosioon. Laumavietti on hyvin voimakas viettialue ja erinomaisesti hyödynnettävissä, mutta yksinään kuitenkin harvemmin riittävä missään harrastuksessa.⁷⁸

⁷¹ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷² Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 41 - 42.

⁷³ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷⁴ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷⁵ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷⁶ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷⁷ Salmelin, Markku, 8.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁷⁸ Läätä, Mia, DogSports.fi: *Suuri koiraharrastajan opas*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Bookwell Oy, Porvoo, 2013, s. 25 - 26.

Koiranohjaajan toimintaa määräävät erilaiset lait ja normit. Koiranohjaajaa määräävät lait ja normit ovat esimerkiksi rajavartiolaitoslaki, laki Rajavartiolaitoksen hallinnosta, eläinsuojelulaki, eläinsuojeluasetus, metsästyslaki, järjestyslaki, rikoslaki ja vahingonkorvauslaki. Rajavartiolaitos määrää lisäksi koiratoiminnastaan pysyväsasiakirjalla. Jokaisen koiranohjaajan on allekirjoitettava sopimus koiran hoitamisesta ja ruokinnasta ennen työsuhteen aloittamista koiranohjaajana. Sopimuksen tavoitteena on selkiyttää sopijapuolten oikeuksia, vastuita ja velvoitteita.⁷⁹

2.3.1 Aktiivinen oppija

Tulevaisuuden koiranohjaaja on moniosaaja. Tulevaisuuden koiranohjaaja on oppimiskykyinen, aktiivinen tiedonkerääjä ja muuntautumiskykyinen.⁸⁰ Häneltä vaaditaan kykyä opettaa koira aktiiviseksi oppijaksi, joka kykenee oppimaan jatkuvasti uutta⁸¹. Koiranohjaajilla tulee olla motivaatiota ylläpitää jatkuvaa oppimistaan säilyttääkseen ja kehittääkseen ammattitaitoaan, ammattikunnan perinteistä ja hiljaisen tiedon suuresta merkityksestä huolimatta. Koira ei ole eläinlajina suuresti muuttunut, mutta parempia koulutusmenetelmiä on mahdollista löytää ja kehittää.⁸²

Huonoinakin päivinä tehtävien tulee hoitua hyvin⁸³. Koiranohjaajilta vaaditaan sitoutumista ja todellista halua toimia eläinten kanssa; Rajavartiolaitoksen palkkaus ei ole enää keskeisin houkutin⁸⁴. Mikäli tulevaisuudessa koiramäärät vähenevät, tulisi koiranohjaajilta vaatia sitoutuneisuutta. Sitoutuneisuutta lisäisi koiranohjaajien nykyistä jatkuvampi kurssittaminen.⁸⁵

Koiranohjaajalla on noin kaksi (2) vuotta aikaa kouluttaa koiralle suurin osa maastorajan valvonnassa tarvittavista valmiuksista⁸⁶. Kahden vuoden koulutuksellinen jakso on intensiivinen ja tulosta on synnyttävä⁸⁷. Koiranohjaajan on valmisteltava koiralleen pitämät koulutukset ja

⁷⁹ Raitanen, Ari, Luento: Koiranohjaajan peruskurssi osa I, 20.1.2011, materiaali kirjoittajalla.

⁸⁰ Soininen, Otto, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸¹ Moilanen, Juha-Aslak, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸² Jalander, Heli: *Vanhakin koira oppii uusia temppuja (Polisikoiranohjaajien käsityksiä operantista ehdollistamisesta ja positiivisesta vahvistamisesta poliisikoirien erikoiskoulutuksessa)*, Tampereen yliopisto, Kasvatustieteen yksikkö, 2014, s. 40.

⁸³ Vainio, Ari, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸⁴ Kontsas, Petteri, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸⁵ Ylivaara, Jarmo, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸⁶ Soininen, Otto, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸⁷ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

mietittävä ne ensin itse. Tällä koiranohjaaja poistaa opetettavan asian osalta omat virheensä ja pystyy keskittymään koiraan.⁸⁸ Tarvittaessa koiratoimintaan kyvytön koiranohjaaja siirretään muihin tehtäviin⁸⁹.

Tekniikan kehittyessä tulevaisuuden koiranohjaajan tulee olla tiedonhaluinen ja vastaanottavainen⁹⁰. Operatiivisessa työssä toimivien koiranohjaajien ikäjakauma tulisi tulevaisuudessa olla monipuolisempi yksittäisessä rajavartiostossa, jotta työyhteisö voisi jakaa keskenään ajankohtaista ammattiaan koskevaa tietoa. Esimerkiksi Lieksassa vuoteen 2020 mennessä usempi koiranohjaaja siirtyy eläkkeellä virkaiästä johtuen. Yksittäisten rajavartiostojen ikäjakaumaa monipuolistamalla luodaan työyhteisö, jossa on kokemusta, kurssituksen tuomaa ajankohtaista tietoa ja nuoruuden innokkuutta.⁹¹

2.4 Tulevaisuuden partiokoira

Ikivanha ero ihmisen ja koiran välillä luo pohjan maastorajan valvonnassa käytettävälle koiralle sekä koirataktiikalle. Ihminen on toiminnassaan riippuvainen koiran eläimellisistä vaistoista.⁹² Eläimellisiä vaistoja ymmärtääkseen koiran lukemisen tärkeys korostuu. Koira kykenee haistamaan 100 000 kertaa ihmistä tarkemmin. Virkamies suorittaa tehtävänsä tietyllä vakavuudella, kun taas koira kokee työn jahtina ja leikkinä. Koiranohjaajan ja koiran välinen epäitsekkyyks sekä uskollisuus ovat yhteistoiminnan perusta ja lisäävät samalla työturvallisuutta. Koiranohjaajalla työturvallisuus on tiedostettua kun taas koiralla tiedostamatonta.⁹³

Vähemmän rahaa on aina jostain pois⁹⁴. Tästä syystä koira liikkuu tulevaisuudessa partion ehdoilla. Koiratoiminta on 90-vuotta sanellut ehdot partioiden käytölle. Tulevaisuudessa järjestelmä sanelee ehdot ja koiratoiminta antaa resurssit. Samalla koirasta otetaan niin paljon tehoja irti kuin mahdollista.⁹⁵ Tiukentunut budjetti Rajavartiolaitoksen koiratoiminnassa näkyy koiratoimintapuseereiden ja koiranohjaajien motivaationa esittää tulevaisuuteen perusteltuja kehittämis ehdotuksia. Koiratoimintapuseereiden ja miehistön mielipiteet ovat osittain ris-

⁸⁸ Soininen, Otto, 5.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁸⁹ Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁹⁰ Salmelin, Markku, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁹¹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁹² Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 41.

⁹³ Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 41.

⁹⁴ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁹⁵ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla; Suomenlahden merivartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLdno/2013/4642), Suomenlahden merivartioston meritoimisto, 6.11.2014, s. 2.

tiriidassa keskenään sen suhteen, millainen tulevaisuuden partiossa käytettävän koiran tulisi olla. Suurin ero on koirarotu -kysymyksessä ja koiran monipuolisessa koulutuksessa.⁹⁶

Koiranohjaajien yleinen mielipide on vahvasti saksanpaimenkoiraa rotuna tukeva ja monipuolisesti koulutettu koira nähdään noin kahden koulutuksen osaavana (esimerkiksi jäljen ajaminen ja huumeet). Mielipiteiden taustalla vaikuttavat kokemukset kentältä.⁹⁷ Saksanpaimenkoiria on koulutettu kymmeniä vuosia ja rotu on jalostettu palveluskoiraksi⁹⁸. Koiratoimintaupseerit haluavat tulevaisuudessa yhdelle koiralle opetettavan jäljen ilmaisun, jäljen ajamisen, henkilöetsinnän, esine-etsinnän, suojelun ja huumausaineiden, ruumiinhajun, asiakirjojen sekä painomusteen tunnistamisen. Käytettävä koirarotu voi koiratoimintaupseereiden mielestä olla saksanpaimenkoira, belgianpaimenkoira malinois tai niiden risteytys, kunhan materiaalin osa-alueet laadukkuus, monipuolisuus ja positiivinen julkikuva ylläpidetään.⁹⁹

Tapahtumat rajalla jakautuvat tavanomaisiin tilanteisiin (99%), vaativiin tilanteisiin (0,09%) ja erityisen vaativiin tilanteisiin (0,009%)¹⁰⁰. Partiot kohtaavat tavanomaisia tilanteita eniten, siksi materiaali on valittava tavanomaisten tilanteiden mukaan. Materiaalin tulee myös olla kelvollista täyttämään vaativien ja erityisen vaativien tilanteiden asettamat haasteet. Tavoitteena on kustannustehokkuus, jossa saadaan samalla erikoismateriaalin elinkaari hallintaan. Johtamisjärjestelmän tulee lisäksi vastata suorituskyykyistä materiaalia ja kiireelliset tehtävät on ymmärrettävä oikein.¹⁰¹

Rajavartiolaitoksen partiot jakautuvat tulevaisuudessa koirattomiin ja koirallisiin partioihin¹⁰². Koirallisten partioiden tulee olla myös koirattomien tehtävien käytettävissä tarpeen vaatiessa, esimerkiksi passintarkistuksessa¹⁰³. Silti on muistettava, että koiralle ja koiranohjaajalle annetaan päivittäiseen yhteiseen harjoitteluun riittävä määrä aikaa työn ohella¹⁰⁴. Partioiden nimitykset jakautuvat tulevaisuuden esitysehdotuksessa; jalkapartio, polkupyöräpartio, moot-

⁹⁶ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla; Koiranohjaajan peruskurssi 15, 5. – 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁹⁷ Koiranohjaajan peruskurssi 15, 5. – 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁹⁸ Moilanen, Juha-Aslak, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

⁹⁹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰⁰ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰¹ Napola, Jussi, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰² Ikäläinen, Jukka, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰³ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰⁴ Vesterinen, Matti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

toripyöräpartio, kelkkapartio ja autopartio. Edellä mainittujen partioiden lisäksi esiintyy yhteistoimintapartioita poliisin, tullin ja muiden viranomaisten kanssa.¹⁰⁵

Rajojen valvonta 2017 koulutus- ja kehittämistilaisuudessa korostetaan laadun ratkaisevaa merkitystä. Tulevaisuuden operatiivisessa kenttätoiminnassa keskeistä on, kuinka hyvin partioidessa oleva partio toimii.¹⁰⁶ Tehtävät ja työnkuva muuttuvat jatkuvasti ja niihin muutoksiin täytyy sopeutua sekä löytää tehokas ja toimiva malli työskennellä¹⁰⁷. Koiratoiminnan koulutuksen tulee olla etupainotteista operatiivisiin tulevaisuuden näkymiin nähden¹⁰⁸. Koiratoiminnan koulutuksen etupainotteisuuteen koiratoimintaupseerit vastasivat aivoriihessä käydyn keskustelun perusteella maakunnissa kiertävillä kouluttajilla¹⁰⁹. Kiertäviä kouluttajia on jo otettu käyttöön esimerkiksi Koiranohjaajan peruskurssi 15 opetuksessa¹¹⁰.

¹⁰⁵ Ikäläinen, Jukka, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰⁶ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰⁷ Holappa, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰⁸ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁰⁹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹¹⁰ LIITE 1.

3 TULEVAISUUDEN KIPUPISTEET

3.1 Yleiset uhkatekijät

Taktiikan kehittyminen perustuu kokemuksen jalostamiseen¹¹¹. Koiratoiminnassa mukana olevien ja operatiivisella puolella koirapartioiden kanssa toimivien tulee hakea ja tiedostaa uhkatekijöissä vaikuttavia treندهjä. Uhkatekijöissä vaikuttavia treندهjä ymmärtämällä myös tulevaisuuden ennakointi helpottuu.¹¹²

Koira-työpajassa pohdimme aivoriihessä koiratoiminnan ja maastorajan valvontaan suunnatun koiran käyttämisen uhkatekijöitä. Tulkiten uhkatekijöitä tutkimuksessani tulevaisuuden kipupisteinä. Jakaannuimme aluksi kolmeen pienryhmään työskentelemään, jonka tulokset esittelimme myöhemmin vuorollaan Koira-työpajan kesken. Aivoriihessä syntyi laajasti monipuolisia uhkatekijöitä johtuen osallistujien keskenään erilaisista taustoista. Osa Koira-työpajan uhkatekijöistä kohtasi koiranohjaajien uhkatekijät.¹¹³ Koiranohjaajan peruskurssin koiranohjaajilta keräsin kyselyllä perusteltuja näkemyksiä uhkatekijöihin. Koiranohjaajien kanssa kävin lisäksi aiheesta haastatteluja lähiopetusviikon aikana.

Kolme suurinta uhkatekijää Koira-työpajan mielestä koiratoiminnalle ja maastorajan valvontaan suunnatulle koiran käytölle ovat tiukentunut budjetti, tekniikan kehittyminen ja johtosuhteet. Lisäksi uhkatekijöiksi mainitaan tämänhetkinen kapea rotukirjo ja sairasteleva rotu, viisumivapaus, koirakuolemat ja muut kasvatuksessa esiintyvät yllätykset sekä taktiikan muutokset laajemman kokonaisuuden ohjatessa päivätyötä.¹¹⁴

Kolme suurinta uhkatekijää Koiranohjaajan peruskurssin koiranohjaajien mielestä ovat tiukentunut budjetti, alhaiset koira-/ohjaajamäärät ja koulutuksellisesti tärkeän henkilöstön eläköityminen. Lisäksi uhkatekijöiksi mainitaan operatiivisen tarpeen muuttuminen, työn entistä suurempi rasittavuus, yleinen epävarmuus rajavalvonnan tulevaisuuden alasajosta ja painopisteen siirtyminen vähitellen etelään.¹¹⁵

¹¹¹ Sotataidon perusteet, kaptil Säämänen, Juuso, Maanpuolustuskorkeakoulu, 18.12.2012, materiaali kirjoittajalla.

¹¹² Sotataidon perusteet, ev Kesseli, Pasi, Maanpuolustuskorkeakoulu, 12.2.2013, materiaali kirjoittajalla.

¹¹³ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹¹⁴ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹¹⁵ Koiranohjaajan peruskurssi 15, 5. – 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

Koiranohjaajien uhkatekijöistä koira-/ohjaajamäärät yhdistän tiukentuneeseen budjettiin ja tekniikan kehittämiseen. Koulutuksellisesti tärkeän henkilöstön eläköitymisen yhdistän johdosuhteisiin.

3.2 Tiukentunut budjetti

Rajojen valvonta 2017 konseptin tavoitteena on hallittu muutos, jossa on ylläpidettävä uskotavaa rajojen valvontaa. Rajojen valvonta 2017 toimii väliportaana ja kehittyvät kustannusvaikutukset on huomioitava valitsemalla riittävän hyvä vaihtoehto, joka tuo suorituskyvyn. Henkilökohtainen perustehtävä on pidettävä mielessä ja tehtävän toteuttamisessa laatu ratkaisee.¹¹⁶ Operatiivisessa työssä lähiesimiesten valvonta alaisia kohtaan korostuu, jotta ensisijaiset tehtävät toteutuvat¹¹⁷.

Tiukentuneeseen budjettiin uhkatekijänä liittyy useita toisiinsa nivoutuvia aiheita. Keskeisenä on Rajavartiolaitoksen käyttöönsä saama rahamäärä, joka asettaa rajat toimintasuunnitelmaa laadittaessa.¹¹⁸ Panos-tuottosuhte on koiratoiminnan osalta epätasapainossa esimerkkeinä aloittavien ohjaajien palkkausjärjestelmä tai virkaehtosopimus. Yksittäisen koiran todellinen hintalappu ei aina vastaa suunnitelmia. Koirasta aiheutuvat kustannukset jäävät edelleen osittain koiranohjaajien maksettaviksi palkkausjärjestelmän ulkopuolisin rahavaroin.¹¹⁹

Virkaehtosopimus voisi tukea nykyistä paremmin pentukoiria kouluttavia koiranohjaajia. Pentuaikana koiranohjaajalle tulisi virkaehtosopimuksessa mahdollistaa suuntaamisen panostus koiratoimintaan. Samalla työajankäyttö ja pentukoulutuksesta jäävä vapaa-aika tulisi käyttää tehokkaasti.¹²⁰ Virkaehtosopimuksessa esiintyvät kannukset koiranohjaajille ja koiratoimintaupseereille voisivat olla nykyistä motivoivampia. Vähäisen motivaation kannustimet saattavat taloudellisesti heikkoina aikoina vaikuttaa henkilöstön pohtimaan työn kannattavuutta, toimeentuloa ja koiratoiminnan yleistä merkityksellisyttä.¹²¹

Koiranohjaajat ovat huolissaan tiukennetun budjetin merkityksestä koiratoimintaan. Ylempien johtoportaiden on koiratoimintataustattomina vaikeampi ymmärtää koiranohjaajien arkipäi-

¹¹⁶ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹¹⁷ Ikäläinen, Jukka, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹¹⁸ Heikkinen, Janne, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹¹⁹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²⁰ Heikkinen, Janne, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²¹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

väisiä haasteita, esimerkiksi kuinka paljon koiran ylläpito maksaa. Taktiikka pohjautuu palloihin ja varusteisiin.¹²²

Tiukennetusta budjetista johtuen Rajavartiolaitoksen koiramäärät tulevat pienentymään¹²³. Koiranohjaajia ja koiria tulee olemaan nykyistä vähemmän¹²⁴. Raja-arvoilla ei ole särkymävaraa ja ilmiöstä on jo merkkejä varsinkin Pohjois-Suomessa¹²⁵. Sekaannusta lisää pentukoerien ja koulutuksessa olevien koirien ilmoittaminen resursseina Rajavartiolaitoksessa¹²⁶. Koiranohjaajien rekrytoinnissa voi ilmetä tulevaisuudessa haasteita, kun palkkaus ei ole samanlainen houkutin kuin muilla virkakunnilla¹²⁷. Rajavartiolaitoksen koiranohjaajilta vaaditaan laajaa osaamista ja valmiutta, mutta palkkauksen ero koirattomaan rajavartijaan on vähäinen. Koiranohjaajien vastuu suhteessa palkkakehitykseen tulisi hallintoyksikkötasolla yleisesti tarkastaa.¹²⁸ Vaikka koiranohjaajat näkevät rahan vaikuttavan koiranohjaajien ja koirien määrään laskevasti tulkitaan suunta yleisellä tasolla oikeaksi. Pitää keskittyä määrän sijasta laatuun, niin koirissa kuin koiranohjaajissa¹²⁹.

3.3 Tekniikan kehittyminen

Miehittämätön ilma-alus on alus, joka on tarkoitettu lentämään ilman ilma-aluksessa mukana olevaa ohjaajaa. Miehittämätön ilma-alusjärjestelmä (englanniksi = mini unmanned aerial system / MUAS) sisältää miehittämättömän ilma-aluksen (tai aluksia), sen kauko-ohjainaseman (tai asemia) sekä tarvittavat ohjaus ja seurantayhteydet.¹³⁰ Miehittämättömiä ilma-alusjärjestelmiä on suunniteltu käytettävän samankaltaisissa valvonta- ja etsintätehtävissä, joita koirapartiot suorittavat tällä hetkellä maastorajalla¹³¹. Erilaisista ympäristöistä johtuen Rajavartiolaitoksen tehtäviin hankitaan keskenään eri toiminta-ajan omaavia miehittämättömiä ilma-alusjärjestelmiä¹³².

¹²² Ahtola, Antti, 6.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²³ Väisänen, Jouko, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²⁴ Moilanen, Juho, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²⁵ Juuma, Hannu, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²⁶ Rotonen, Juha, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²⁷ Kontsas, Petteri, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²⁸ Vesterinen, Matti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹²⁹ Soininen, Otto, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹³⁰ Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV.

¹³¹ Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV, s. 1-4.

¹³² Napola, Jussi, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

Rajavartiolaitos on selvittänyt miehittämättömän ilmailun soveltuvuutta lakisääteisiin tehtäviinsä vuodesta 2005 alkaen osallistumalla Puolustusvoimien testaustoimintaan ja aiheesta järjestettyihin muihin testi- ja seminaaritilaisuuksiin sekä järjestämällä testejä yhteistyössä Frontexin kanssa. Myös poliisi ja pelastustoimi ovat jo hyödyntäneet Puolustusvoimien miehittämättömän ilmailun kalustoa tehtävissään.¹³³ Miehittämättömän ilmailun kehittämiseen on perustettu Rajavartiolaitoksen johdossa toimiva miehittämättömän ilmailun yhteistoimintaryhmä keväällä 2014. MUAS-järjestelmän käyttöönoton kokeilu on suunniteltu toteutettavan vuosina 2015 - 2016.¹³⁴

Miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä on hyödyllistä lentää matalalla lentokorkeudella. Lentokorkeuden ollessa matala radiokatveet ovat pienemmät, lentokorkeus aiheuttaa vähemmän heilahduksia, kamerajärjestelmät toimimaan vakaammin ja laajalla valvontapinta-alalla kyetään suunnittelemaan omaa toimintaa sekä vaikuttamaan syötteisiin muulla toiminnalla ennalta ehkäisevästi. Tulevaisuudessa Suomen itärajalle luotaisiin noin 3 – 15 kilometriä levyinen vyöhyke, jossa Rajavartiolaitos voisi harjoittaa miehittämättömää ilmailua ympäri vuorokauden. Kaikissa Rajavartiostoissa valmistaudutaan miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien käyttöönottoon vuoden 2017 kuluessa. Miehittämättömän ilma-alusjärjestelmän kamerajärjestelmän hyödyntäminen rajojen valvonnassa tulkitaan tekniseksi valvonnaksi ja poliisitehtävissä tekniseksi valvonnaksi, tekniseksi katseluksi, rynnäkkökatseluksi tai tekniseksi tarkkailuksi. Turvallisuusviranomaiset ovat pohtineet mahdollisuutta lentää miehittämättömillä ilma-aluksilla myös pimeällä ja asutuskeskusten yläpuolella tulevaisuudessa.¹³⁵

Koira-työpajan ja koiranohjaajien mielestä MUAS-järjestelmän hankinta on aiheuttanut koiran tarpeellisuuden kyseenalaistamisen ja voi aiheuttaa koira- ja koiranohjaajamäärien vähentämistä¹³⁶. MUAS-järjestelmä vie resursseja ja voi alkaa yleisellä tasolla ohjata Rajavartiolai-

¹³³ Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV, s. 1 - 5.

¹³⁴ Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV, s. 1- 4.

¹³⁵ Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV, s. 1 - 5.

¹³⁶ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla; Koiranohjaajan peruskurssi 15, 5. – 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

toksen toimintaa voimakkaasti¹³⁷. MUAS-järjestelmällä ei kuitenkaan ole tällä hetkellä valvonnan lisäksi kykyä omatoimiseen kohteeseen vaikuttamiseen¹³⁸.

Koiratoiminnan tarpeellisuutta on aiemminkin historiassa kyseenalaistettu. Koiratoiminta on kuitenkin pystynyt perustelemaan tarpeellisuutensa tehokkuudellaan. Esimerkiksi Yhdysvalloissa sotakoirien koulutus laajeni Vietnamin sodan jälkeen koirien hyväksi havaittujen ominaisuuksien takia. Koirat olivat osoittaneet havaitsevansa miinoja ja ansoja teknisiä laitteita tehokkaammin. Koirat havaitsivat Yhdysvaltain puolustusministeriön teettämän tutkimuksen mukaan 80 % mahdollisista pommikohteista, teknologia havaitsi 50 % mahdollisista pommikohteista.¹³⁹

Tekniikan kehittyessä koiratoiminnan ja MUAS-järjestelmän käytössä tulisi tulevaisuudessa huomioida seuraavat asiat:

1. Yhteistyölähtöinen ajattelumalli koiratoiminnan kanssa
2. Valvonta MUAS-järjestelmällä
3. Vaikuttaminen koiratoiminnalla¹⁴⁰.

Miehittämättömiä ilma-alusjärjestelmiä pyritään hyödyntämään tilanteissa, joissa tarkennetaan alueen toimintaa, ihmisten käyttö on vaikeaa tai vaarallista, korvataan valvontatekniikkaa ja vapautetaan ilma-aluksia vaativampiin tehtäviin¹⁴¹. Tekniikan kehittyminen ei sinällään muuta virkamiehiä, vaan henkilöstölle asetetaan kasvavia vaatimuksia¹⁴². Parhaimmillaan kehittynyt tekniikka ja teknologia auttaa maastorajan valvontaa suorittavia viranomaisia, mutta se ei kokonaan korvaa niitä¹⁴³.

¹³⁷ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹³⁸ Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV, s. 4.

¹³⁹ Pietiläinen, Petri: *Koirien maailmanhistoria*, Bookwell Oy, Porvoo, 2013.s. 306 - 307.

¹⁴⁰ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁴¹ Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV, s. 4.

¹⁴² Kosonen, Matti, Pohjonen, Juha: *Isänmaan portinvartijat*, Rajavartiolaitos, Kustannusyhtiö Otavan painolaitokset, Keuruu, 1994, s. 517 – 518.

¹⁴³ Ferguson, James: *Twelve Seconds to Decide (In search of excellence: Frontex and the principle of best practice)*, Frontex Information and Transparency Team, France, 2014, s. 98.

3.3.1 Oppaat ja kirjat koiratoiminnasta

Rajavartiolaitoksessa käytettävän tekniikan kehittyessä koiratoimintaan liittyvät oppaat ja kirjat eivät ole pysyneet kehityksessä mukana. Oppaista ja kirjoista on puute ja jos sellaisia on, ne ovat tiedoiltaan vanhentuneita jatkuvasta muutoksesta johtuen. Internetissä ja sosiaalisessa mediassa on tietoa, mutta luotettavien lähteiden seulominen suuren tarjonnan joukosta on haastavaa.¹⁴⁴

Rajavartiolaitoksen koiratoiminnasta tai koirataktiikasta ei ole tällä hetkellä ajankohtaista kirjallista teosta tai tutkimusta. Oppaiden ja kirjojen puuttuessa tieto siirtyy suullisena perimätietona henkilöstön keskuudessa. Suullinen perimätieto ylläpitää vanhoja ja perinteisiä toimintamalleja, jotka voivat olla osittain vanhentuneita tai epäajankohtaisia.¹⁴⁵

3.4 Johtosuhteet

Rajavartiolaitoksen esikunta ja hallintoyksiköiden johdossa olevat tietävät koiratoimintataustan puuttuessa Koira-työpajan ja koiranohjaajien mielestä vähän koiratoiminnan arkielämän realiteeteista. Arkielämän realiteettien parempi tietämys johtaisi tulevaisuudessa tilanteiden nopeampaan käsittelyyn johtoportaiden ja koiratoimintahenkilöstön välillä¹⁴⁶. Esimerkiksi suojelukoiriin suhtautuminen on Lapin Rajavartiostossa ollut pitkään selvitystyön alla. Suojelukoirien tarpeellisuudesta on neuvoteltu esikunnan ja koiratoiminnassa mukana olevan henkilöstön välillä useita kertoja. Selvitystyö oli keskeneräinen vuoden 2014 keväällä.¹⁴⁷ Koirahankintoja toteuttaessa monivaiheiset johtoportaat ja tiukka byrokratia hankaloittavat johtosuhteita entisestään¹⁴⁸.

Koulutuksen ja johtosuhteiden kehittämiseksi Koira-työpajassa esiteltiin idea Imatran Immoaan perustettavasta Rajavartiolaitoksen Koirapalvelukeskuksesta. Koirapalvelukeskus koostuisi lämmitetystä sisähallista ja toimistotiloista. Koirapalvelukeskus vastaisi itsenäisesti Rajavartiolaitoksen koiratoiminnasta mukaan lukien koirahankinnat.

¹⁴⁴ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁴⁵ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁴⁶ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁴⁷ Salmelin, Markku, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁴⁸ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

Koirapalvelukeskus mahdollistaisi koiranohjaajille ja koirille lämmitetyn sisähallin avulla ympärivuotisen kurssitarjonnan. Lähiopetusjaksot Koirapalvelukeskuksessa painottuisivat talvelle, jolloin koirien käyttö on kesää huomattavasti vähäisempää. Koirapalvelukeskus voisi tukea tilaresursseillaan myös MUAS-järjestelmää esimerkiksi laitteiden säilytysjärjestelyiden toteuttamisessa. Rajavartiolaitoksen Koirapalvelukeskusta johtaisi upseeri. Johtavan upseerin tulisi olla koiratoimintaan pätevä ja koiratoiminnasta kiinnostunut. Lisäksi Koirapalvelukeskuksessa työskentelisi 2-5 kokenutta koiranohjaajaa. Koiranohjaajien työtehtävät liittyisivät ensisijaisesti koiranohjaajien kurssitarjontaan.¹⁴⁹

Koiranohjaajat ilmaisevat tulevaisuuden koiratoiminnan uhkana olevan koulutuksellisesti tärkeän henkilöstön eläköitymisen¹⁵⁰. Koiranohjaajan peruskurssilla pohdittiin avoimesti viikon aikana yhdessä koiranohjaajien kanssa Rajavartiolaitoksen koiratoiminnan johdon tulevaisuutta. Koiratoimintaan erikoistuneiden nuorten upseereiden määrä on tällä hetkellä vähäinen ja myös johtotehtävät vaativat todellista omistautumista koiratoimintaan. Koiratoiminnan nykyinen johto on ollut mukana toiminnassa kauan, se on kokenut ja omaa paljon hiljaista tietoa koiratoiminnasta.¹⁵¹

¹⁴⁹ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla; Pohjois-Karjalan rajavartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLDno/2013/4642), Pohjois-Karjalan rajavartioston rajatoimisto, 6.11.2014, s. 2; Länsi-Suomen merivartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLDno/2013/4642), Länsi-Suomen merivartioston esikunta, 24.10.2014, s. 1; Suomenlahden merivartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLDno/2013/4642), Suomenlahden merivartioston meritoimisto, 6.11.2014, s.1.

¹⁵⁰ Ahtola, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵¹ Soininen, Otto, 8.5.2014, materiaalikirjoittajalla. (Tapausesimerkinä Ari Raitasen eläkkeelle siirtyminen.)

4 KÄYTTÖ MAASTORAJAN VALVONNASSA

4.1 Yleiset käyttöperiaatteet

Tulevaisuuden koirataktiikka on suorituskykyjen taktiikkaa. Erilaisia suorituskykyjä kuten miehittämätön ilmailu tullaan tulevaisuudessa sovittamaan koiratoiminnan taktiikkaan yhteisen uskottavan rajojen valvonnan ylläpitämiseksi.¹⁵² Partiotason taktiikka koiratoiminnassa rakennetaan tulevaisuudessa edelleen koulutuksella koiranohjaajan ja koiran välillä kahden ensimmäisen pentuvuoden aikana¹⁵³.

Maastorajan valvonnassa koiran käyttöä ohjaavat yleiset käyttöperiaatteet. Käyttöperiaatteet muodostuvat rajavartiostojen välisistä eroista ja painopisteajattelusta. Rajavartiostojen välisiin eroihin vaikuttavat maasto ja olosuhteet.¹⁵⁴ Koiratoiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta saadaan lisättyä, kun siirretään painopistettä valvonnasta vaikuttamiseen¹⁵⁵.

Eroavaisuudet koiran käytössä maastorajan valvonnassa rajavartiostojen välillä ovat, kuinka usein koiralla tarkastetaan raja ja miten koiraa käytetään sekä koulutetaan¹⁵⁶. Riskianalyysi eli todennäköisyys rajanylityksiin ohjaa toimintaan rajavartiostoissa¹⁵⁷. Rajavartiostojen vartiopäälliköillä on lisäksi suuri vaikutus siihen, miten koiria käytetään päivittäisessä työssä¹⁵⁸.

Käyttöperiaatteisiin vaikuttavat lisäksi ihmisten liikkuvuutta säätelevä Schengenin sopimus, Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva Frontex –virasto ja Rajavartiolaitoksen lisääntyneet yleistä järjestystä ja turvallisuutta koskevat tehtävät¹⁵⁹. Frontexin yhteisellä koiratoiminnan koulutusohjelmalla tuodaan esiin eri koiranohjaajien parhaat käytänteet ja jaetaan kokemuksia. Frontexin koiratoiminnan koulutusohjelma sal-

¹⁵² Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵³ Soininen, Otto, 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵⁴ Ojala, Jyrki, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵⁵ Rajakoira 2017 -selvitysraportti (hyväksytty luonnos), Rajakoira 2017 -selvitystyöryhmä, kevät 2015, TLL IV, s. 45.

¹⁵⁶ Ahtola, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵⁷ Väisänen, Jouko, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵⁸ Ahtola, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁵⁹ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

lii osittain jäsenvaltioiden maakohtaiset taktiset erot esimerkiksi olosuhteista ja maastosta johtuen.¹⁶⁰

4.2 Maasto ja olosuhteet

Suomi on maantieteellisesti pitkä maa. Maantieteellisistä syistä johtuen talvi kestää kauemmin Pohjois-Suomessa kuin Etelä-Suomessa.¹⁶¹ Maantieteelliset syyt vaikuttavat koiran käyttökauden pituuteen, jolloin esimerkiksi Lapissa koiran käyttökausi on huomattavasti lyhyempi kuin Kaakkois-Suomessa¹⁶².

Tilannekuvaa tuottavilla teknisillä valvontajärjestelmillä on keskinäisiä eroavaisuuksia. Pohjois-Suomen maastorajalla on Etelä-Suomea vähemmän teknisesti valvottua rajaosuutta¹⁶³. Lapissa maastorajalla sijaitsevat kiinteät valvontajärjestelmät ovat iäkkäitä, siirrettävillä valvontajärjestelmillä on paikoittain heikot GSM-kentät ja lisäksi siirrettäviltä valvontajärjestelmiltä puuttuu yhtenäinen käyttötaktiikka partiotasolla¹⁶⁴. Kaakkois-Suomessa teknisten valvontalaitteiden kunto tarkastetaan useasti ja ajankohtaisen tilannekuvan ylläpitoa lisäävät tarvittaessa älypuhelimien saakka kuvaa lähettävät taktiset kamerat (riistakamerat)¹⁶⁵.

Etelä-Suomessa rajaa tarkastetaan nykyään koiralla päivittäin, mutta Pohjois-Suomessa toiminta perustuu enemmän tilannekuvaan¹⁶⁶. Esimerkiksi Lapissa koiraa käytetään tällä hetkellä maastorajan valvontaan tarpeen ilmentyessä¹⁶⁷. Valvontataktiikka on vaikutuslähtoisempää Pohjois-Suomessa kuin Etelä-Suomessa. Pohjois-Suomessa koirilla toteutetaan käynti ja paljastus -toimintamallia, jolloin tuloksena on onnistunut vaikuttaminen pelkän valvonnan sijaan.¹⁶⁸

Kainuu, Lappi ja Pohjois-Karjala ovat maastoltaan metsäisiä, kun taas Kaakkois-Suomessa asutus on rajan välittömässä läheisyydessä. Asutuksen ja laajojen tieverkostojen ollessa rajan

¹⁶⁰ Ferguson, James: *Twelve Seconds to Decide (In search of excellence: Frontex and the principle of best practice)*, Frontex Information and Transparency Team, France, 2014, s. 93 - 95.

¹⁶¹ Salmelin, Markku, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁶² Holappa, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁶³ Väisänen, Jouko, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁶⁴ Koira-työpaja, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁶⁵ Keränen, Mika, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁶⁶ Juuma, Hannu, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁶⁷ Salmelin, Markku, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁶⁸ Soininen, Otto, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

läheisyydessä rajaseudusta tulee vilkkaasti liikennöity.¹⁶⁹ Esimerkiksi luvaton rajanylittäjä on nopeasti tiellä jatkamassa etenemistä¹⁷⁰. Asutus ja laajat tieverkostot rajan läheisyydessä ovat johtaneet siihen, että eteläisimmillä rajavartiostoilla on siirrytty koiran käytössä enemmän kovien pintojen jäljen ilmaisun ja jäljen ajamisen harjoitteluun¹⁷¹.

Pienissä paikkakunnissa harvaan asutuilla alueilla Rajavartiolaitoksen partio saattaa olla ainoa turvallisuusviranomaisen¹⁷². Pohjois-Suomessa välimatkat ovat pidempiä kuin Etelä-Suomessa, jolloin koirat matkustavat pidempiä siirtymiä ajoneuvoissa¹⁷³. Säilyttääkseen koiran työkykyisenä, virkeänä ja tehokkaana, tulisi partion ulkoiluttaa sitä partioautosta noin tunnin välein ja yhdistää taukoon esimerkiksi tottelevaisuuskoulutusta tai sovellettu tehtävä¹⁷⁴. Pohjois-Suomessa koiraa käytetään maastorajan valvonnan lisäksi Etelä-Suomea enemmän virka-apu-tehtävissä¹⁷⁵.

4.3 Käyttö tulevaisuudessa

Rajavartiolaitoksen maastorajan valvontaa suorittavan koiran taktiikassa perinteinen malli on ollut rajan tarkastaminen koiran ilmaisua hyödyntäen. Rajavartiostot ovat siirtyneet ja siirtyvät tulevaisuudessa palokuntaperiaatteella toimiviksi, jolloin koira käytetään painopiste alueella maastorajan hälytyksen tarkastukseen ja mahdollisen jäljen ajamiseen.¹⁷⁶ Tällä hetkellä suurin osa koirilla toteutettavista tehtävistä on valvontaa, vaikka koirien turhaa kävelyttämistä tulisi valvonnan yhteydessä vähentää¹⁷⁷.

Tulevaisuudessa tekniikkaa hyödyntämällä miehittämätön ilmavälitys ilmoittaa syötteitä koira-toiminnalle ja vaikuttaminen tapahtuu koirilla¹⁷⁸. Miehittämätön ilmavälitys kykenee koira nopeammin suuntaamaan valvonnan oikeille alueille ja muodostamaan samanaikaisesti laajan tilannekuvan liikkumattomana kuvana tai videokuvana¹⁷⁹. Miehittämättömän ilmavälityksen rajatessa

¹⁶⁹ Salmelin, Markku, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷⁰ Keränen, Mika, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷¹ Kontsas, Petteri, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷² Vesterinen, Matti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷³ Moilanen, Juha-Aslak, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷⁴ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷⁵ Vesterinen, Matti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷⁶ Kuusela, Antti, 7.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷⁷ Raitanen, Ari, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷⁸ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁷⁹ Rajavartiolaitoksen lentotoimintakonseptin luonnos (RVLDno/2014/882), laadittu 25.6.2014.

kohdealue tarkasti koirapartioiden on mahdollista vaikuttaa kohteeseen entistä nopeammin, tarkemmin ja tehokkaammin. Koirat eivät ole esimerkiksi väsyneitä ja alhaisella viettitasolla toimivia pitkästä jäljen ajamisesta johtuen, vaan kykenevät lyhyen jäljen ajamisen päätteeksi onnistuneesti pysäyttämään pakenevan henkilön yhdessä koiranohjaajan kanssa. Ei teknisillä alueilla koiran käytön pitäisi pohjautua edelleen riskianalyysiin ja todennäköisyyteen yhdistää käynti ja paljastus.¹⁸⁰

Rajavartiolaitoksen miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien kuvavastaanottimilla ajankoh- tainen tilannekuva on saatavilla partiotasolle asti¹⁸¹. Kansainvälisesti miehittämättömien ilma- alusten koko vaihtelee noin 2,5 grammasta 14 600 kilogrammaan. Niitä käytetään ulkona, si- sällä ja maanalaisissa tunneleissa lentokorkeuden vaihdella kymmenistä sent- timetreistä kilometreihin.¹⁸²

Tehokkaimmillaan valvonta toteutettaisiin tulevaisuudessa sulan maan aikaan koiralla sekä miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä ja muulloin miehittämättömillä ilma- alusjärjestelmillä. Talvella jään ja lumen takia koiran hajuaistista ei ole vastaavaa hyötyä ja niiden käyttö painottuisi vaikuttamiseen. Miehittämättömän ilmailun suorittaessa valvontaa talvella koiranohjaajille ja koirille jäisi aikaa esimerkiksi kouluttautua Imatran Immolaan ra- kennettavassa Koirapalvelukeskuksen sisähallissa.¹⁸³

¹⁸⁰ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁸¹ Napola Jussi, 25.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

¹⁸² Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVL Dno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV, s. 1 - 5.

¹⁸³ Raitanen, Ari, 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Operatiivisen käytön luonne on muuttunut rajan tarkastamisen vähentyessä ennaltaehkäisevään valvontaan sisämaassa. Koiratoiminta on 90-vuotta sanellut ehdot partioiden toiminnalle. Tulevaisuudessa koiratoiminta on resurssina operatiivisessa kenttätoiminnassa toimiville partioille. Koirien operatiivinen käyttö, taktiikka ja määrä tulevat perustumaan rajavartioaseman tehtäviin, koiraresurssien sijaan.

Tiukennetusta budjetista johtuvaan koira- ja koiranohjaajamäärien laskuun koiratoimintaa ylläpitävä toiminto on luoda koirista monipuolisesti koulutettuja ja partion vaihtuvien tarpeiden mukaan käytettäviä. Rajavartiolaitoksen monipuolisesti koulutetuista koirista on hyötyä myös kasvussa olevissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitotehtävissä sekä muussa viranomaisyhteistyössä. Äärimmilleen kehitettynä olisi vain yksi koulutuslinja. Koulutuslinjan koiria voidaan käyttää perustehtävissä maastorajalla, sekä rajatarkastuksien ja meripelastuksen tukena. Koulutusstrategian muutos olisi eurooppalaisen general use dog -ajattelumallin mukainen.

Riskianalyysin perusteella määritettyihin maastorajan uhanalaisimmille alueille on oltava käytettävissä riittävästi rajaturvallisuustehtävien tukemiseen kykeneviä koiria. Riittäväällä määrällä rajaturvallisuustehtävien tukemiseen kykeneviä luvattomien rajanylityksien paljastamiselle luodaan edellytykset ensimmäisellä rajantarkastuskerralla sulan maan aikana.

Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu edistää tulevaisuudessa maastorajan valvontaa luomalla lyhyessä ajassa laajaa tilannekuvaa. Miehittämättömien ilma-aluksien tilannekuva on ajankohtaista, luotettavaa, ulkopuolisten tarkasteltavissa ja helposti päivitettävissä. Miehittämättömät ilma-alkukset ovat tehokas lisä sulamaan aikaan koiralla toteutettavalle maastorajan valvonnalle ja vähentävät koirien turhaa kävelyttämistä tarjoamalla niille varmoja vaikutusmissyötteitä.

Talvella miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien valvoessa maastorajaa koirille ja koiranohjaajille jää aikaa koulutukselle, jolloin sulamaan aikaan kesällä on valmiita ja koulutettuja koiria ja koiranohjaajia. Kun koiratoiminta ja miehittämätön ilmailu lähentyvät tulevaisuudessa Rajavartiolaitoksessa toisiaan on myös yhteistyötoimialan perusteet ymmärrettävä. Mikäli koiratoiminta ei ymmärrä miehittämättömän ilmailun perusteita ja päinvastoin myös oman alan toiminta ei ole tehokasta. Yhteistyö on ymmärrettävä sekä Rajavartiolaitoksen koiratoi-

minnassa että miehittämättömässä ilmailussa mahdollisuutena tehostaa uskottavaa rajojen valvontaa.

Saksanpaimenkoira ja belgianpaimenkoira malinois sopeutuvat molemmat rotuina tulevaisuudessa täyttämään Rajavartiolaitoksen koiratoiminnan lakisääteiset tehtävät. Molemmat rodut kykenevät oppimaan jäljen ilmaisun, jäljen ajamisen, henkilöetsinnän, esine-etsinnän, suoje-lun ja huumausaineiden, ruumiinhajun, asiakirjojen sekä painomusteen tunnistamisen. Sak-sanpaimenkoiria tulisi sijoittaa säänkestävyytensä puolesta painopisteisesti Pohjois-Suomeen, jossa talvet ovat kylmiä ja säänkestävyydestä enemmän hyötyä.

Rajavartiostojen maastosta ja olosuhteista johtuvat erot tulevat säilymään, mutta koirien käyt-tötaktiikkaa on silti mahdollista yhdistää entisestään. Koulutuksen ja toimintatapojen yhdis-täminen luo Rajavartiolaitoksen koiratoiminnalle yhteisen koodiston ja henkilöstön siirtyessä uusien tehtävien omaksuminen on nopeampaa. Yhteinen koulutus- ja toimintatapakulttuuri vaatii Koiranohjaajien kurssimäärien lisäämistä, säännöllistämistä ja mahdollistamista myös aiemmin koiranohjaajina toimineille. Tulevaisuudessa Imatran Immolaan perustettava Koira-palvelukeskus olisi ensisijaisen tärkeä nimenomaan yhteisen koulutuksen ja toimintatapojen saavuttamiseksi.

Rajavartiolaitoksen tutkimustoiminta koiratoimintaan liittyen on vähäistä, joten samasta tut-kimusaikasta olisi luotettavuuden lisäämiseksi saatava lisää tutkimustoimintaa. Tutkimus-toiminnassa koiratoimintaan liittyen on tärkeää huomioida Euroopan unionin ulkorajayhteis-työjärjestö Frontexin ohjeet. Olin tutkimustyössäni voinut antaa enemmän painoarvoa Fron-texin ohjeille tulevaisuuden koiratoiminnasta. Sotatieteiden kandidaatin tutkielman laajuusra-jauksesta johtuen tutkimuksestani jää useita jatkotutkimuskohteita. Muita jatkotutkimuskoh-teita ovat:

1. Rajanylityspaikoilla käytettävät koirat ja koirataktiikka
2. Merellä sekä vesistöissä käytettävät koirat ja niiden taktiikka

Viranomaisten koiratoiminta on käytännönläheinen ammatti ja työyhteisö. Myös siviilipuolel-ta ja ulkomaalaisista lähteistä löytyy osaamista koiratoimintaan liittyen. Onnistuneen tutki-mustoiminnan saavuttamiseksi on jatkotutkimuskohteita tutkiessa myös jatkossa hyvä huomi-oida koiranohjaajien perusteltuja näkemyksiä osana kokonaisuutta.

LÄHTEET

1 JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

1.1 Rajavartiolaitoksen asiakirjat

Länsi-Suomen merivartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLDno/2013/4642), Länsi-Suomen merivartioston esikunta, 24.10.2014.

Pohjois-Karjalan rajavartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLDno/2013/4642), Pohjois-Karjalan rajavartioston rajatoimisto, 6.11.2014.

Rajakoira 2017 -selvitysraportti (hyväksytty luonnos ennen hallintoyksiköiden lausuntoja), Rajakoira2017 -selvitystyöryhmä, kevät 2015, TLL IV.

Rajakoirien testaaminen Lapin rajavartiostossa vuonna 2014 (käsky), Lapin rajavartioston esikunta, helmikuu 2014.

Rajavartiolaitoksen lentotoimintakonseptin luonnos (RVLDno/2014/882), laadittu 25.6.2014.

Rajavartiolaitoksen miehittämätön ilmailu (RVLDno/2013/4201n), Napola Jussi, laadittu 13.3.2014, TLL IV.

Suomenlahden merivartioston lausunto Rajakoira 2017 -selvitysraporttiin (RVLDno/2013/4642), Suomenlahden merivartioston meritoimisto, 6.11.2014.

1.2 Haastattelut

Koiranohjaajan peruskurssi 15 osa III/1 (kysely ja haastattelut)

vanhrvja Ahtola Antti,

vanhrvja Holappa Antti,

vanhrvja Juuma Hannu,

vanhrvja Kontsas Petteri,

vanhrvja Kuusela Antti,

vanhrvja Moilanen Juha-Aslak,

vanhrvja Moilanen Juho,

vanhruva Salmelin Markku,
vanhruva Soininen Otto,
vanhruva Vainio Ari,
vanhruva Vesterinen Matti,
vanhruva Väisänen Jouko,
vanhruva Ylivaara Jarmo,
Ivalo, 5. – 9.5.2014, materiaali kirjoittajalla.

Rajojen valvonta 2017 koulutus- ja kehittämistilaisuus, Koira-työpaja (haastattelut ja aivoriihi)

ylil Heikkinen Janne,
ylimruva Kronqvist Jari,
ylil Könttä Antti,
ylil Laatikainen Olli,
ltn Raitanen Ari,
ltn Rotonen Juha,

Raja- ja merivartiokoulu, Espoon koulutuskeskus, 25. - 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

1.3 Luennot

Koiranohjaajan peruskurssi osa I, ltn Raitanen Ari, Raja- ja merivartiokoulu, Imatran koulutuskeskus, 20.1.2011, materiaali kirjoittajalla.

Rajojen valvonta 2017 koulutus- ja kehittämistilaisuus (seminaariluennot),

evl Ikäläinen Jukka,
kapt Keränen Mika,
maj Napola Jussi,
evl Ojala Jyrki,

Raja- ja merivartiokoulu, Espoon koulutuskeskus, 25. - 26.3.2014, materiaali kirjoittajalla.

Sotataidon perusteet, kaptl Säämänen Juuso, Maanpuolustuskorkeakoulu, 18.12.2012, materiaali kirjoittajalla.

Sotataidon perusteet, ev Kesseli Pasi, Maanpuolustuskorkeakoulu, 12.2.2013, materiaali kirjoittajalla.

2 JULKAISTUT LÄHTEET

2.1 Tutkimukset ja opinnäytteet

Jalander, Heli: *Vanhakin koira oppii uusia temppuja (Poliisikoiranohjaajien käsityksiä operantista ehdollistamisesta ja positiivisesta vahvistamisesta poliisikoirien erikoiskoulutuksessa)*, Tampereen yliopisto, Kasvatustieteen yksikkö, 2014.

2.2 Kirjallisuus

Alasuutari, Pertti: *Laadullinen tutkimus 2.0*, osuuskunta Vastapaino, Inprint, Riika, 2011.

Ferguson, James: *Twelve Seconds to Decide (In search of excellence: Frontex and the principle of best practice)*, Frontex Information and Transparency Team, France, 2014.

Kosonen, Matti, Pohjonen, Juha: *Isänmaan portinvartijat*, Rajavartiolaitos, Kustannusyritys Otavan painolaitokset, Keuruu, 1994.

Lääti, Mia, DogSports.fi: *Suuri koiraharrastajan opas*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Bookwell Oy, Porvoo, 2013.

Pietiläinen, Petri: *Koirien maailmanhistoria*, Bookwell Oy, Porvoo, 2013.

Sarajärvi, Anneli, Tuomi, Jouni: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Hansaprint Oy, Vantaa, 2012.

Sarajärvi, Anneli, Tuomi, Jouni: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä, 2003.

2.3 Artikkelit

Paterniti, Michael: *The Dogs of War*, National geographic, Vol. 225, No. 6, June 2014, s. 26 – 53.

LIITTELUETTELO

LIITE 1 Kyselyn pohja

LIITE 1 - VASTAUSLOMAKE

.5.2014

1(1)

Vastaajan nimi:

KOIRA MAASTORAJAN VALVONNASSA 2020 (KAD PUUSTISEN TUTKIMUS)

1. Millaisia eroja koiran käytössä maastorajan valvonnassa on mielestäsi nyt eri vartiostojen välillä? Mistä nämä erot johtuvat?

2. Koiralta tullaan tulevaisuudessa vaatimaan enemmän suorituskykyä. Mitkä koirarodut soveltuvat tulevaisuuden maastorajan valvontaan? Miksi?

3. Millainen on tulevaisuuden ohjaaja? Mitä häneltä vaaditaan?

4. Rajavartiolaitoksen koiranohjaajana, mikä sinua (ja koiratoimintaa) uhkaa tulevaisuudessa? **VAPAA SANA.**

KIITOS VASTAUKSISTA ☺ VOIT JATKAA HALUTESSASI KÄÄNTÖPUOLELLE